

Bòrd na Gàidhlig Response to Assessment on the Provision of Gaelic Medium Primary Education (GMPE) in Lairg in The Highland Council.

Introduction

Bòrd na Gàidhlig notes the following:

1. Highland Council received a request from parents within the Local Authority seeking Gaelic Medium Primary Education (GMPE) commencing in session 2027-28.
2. Following an initial assessment, the Local Authority proceeded to a Full Assessment (Sections 12 and 13 of the Education Act 2016). The Full Assessment has been initiated because the Local Authority has determined there is a potential need for GMPE following the initial assessment.
3. The views of Bòrd na Gàidhlig were sought by the Local Authority in an e-mail dated 11 September 2026.

Response from Bòrd na Gàidhlig.

In accordance with the Statutory Guidance on Gaelic Education Sections 1.49 and 1.50 the Bòrd is of the view that there is a need for GMPE in the Lairg area, within Highland Council, beginning in session 2027-28.

The principal reasons for this are that there is clear interest from parents across different year groups and currently the closest GMPE provision available is 26.5 miles away in Tain. Given the travelling times (38 minutes), this is likely not an attractive option for parents although, we are aware that there are small numbers of pupils opting for this currently. The establishment of GMPE within the Lairg area has the potential to be a more appealing option for families.

We note that these numbers do not reflect any interest identified after the request was submitted and that Highland Council have asked for further expressions of interest from the local community.

As highlighted by Highland Council, should GMPE provision be agreed, in line with the Statutory Guidance on Gaelic Education, a GMPE catchment area should be defined and consulted on.

Bòrd na Gàidhlig recommends that the Local Authority reviews provision of GMPE in the context of ultimately providing a 3-18 Gaelic Medium Education (GME) service. This would require

Freagairt Bòrd na Gàidhlig air Measadh Iomlan airson Solarachadh Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig aig ìre Bun-sgoile ann an Luirg, Comhairle na Gàidhealtachd.

Ro-Ràdh

Tha Bòrd na Gàidhlig a' toirt fa-near na leanas:

1. Fhuair Comhairle na Gàidhealtachd iarrras bho phàrantan taobh a-staigh an Ùghdarras Ionadail a tha a' sireadh Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig (FtMG), aig ìre Bun-sgoile, a' tòiseachadh ann an 2027-28.
2. Às dèidh ciad measadh, chaidh an t-Ùghdarras Ionadail air adhart gu measadh iomlan (Earrannan 12 agus 13 de dh'Achd an Fhoghlaim 2016). Chaidh measadh iomlan a thòiseachadh air sgàth 's gun do dhearbhaich an t-Ùghdarras Ionadail gu bheil feum anns an t-sealladh airson FtMG, aig ìre Bun-sgoile, às dèidh a' chiad mheasaidh.
3. Chaidh beachdan Bòrd na Gàidhlig a lorg leis an Ùghdarras Ionadail ann am post-d air 11 Sultain 2026.

Freagairt bho Bhòrd na Gàidhlig

A rèir An Stiùiridh Reachdail air Foghlam Gàidhlig, Roinnean 1.49 agus 1.50, tha am Bòrd den bheachd gu bheil feum ann airson FtMG, aig ìre Bun-sgoile, taobh a-staigh sgìre Na Luirg ann an Comhairle na Gàidhealtachd bho thoiseach an t-seisein-sgoile 2027-28.

'S e prìomh na prìomh adhbharan airson seo gu bheil ùidh shoilleir ann bho phàrantan thar diofar bhliadhnaichean sgoile, agus an-dràsta tha an t-solar FtMG as fhaighe stèidhichte 26.5 mìle air falbh ann am Baile Dhubhthaich. Leis an ùine siubhail (38 mionaidean), chan eil coltas ann gur e roghainn tarraingeach a tha seo do phàrantan, ged a tha fios againn gu bheil àireamh bheag de sgoilearan a' taghadh seo an-dràsta. Dh'fhaodadh stèidheachadh Foghlam Gàidhlig aig ìre na Bun-sgoile ann an sgìre na Luirg a bhith nas tarraingiche do theaghlachan.

Tha sinn ag aithneachadh nach eil na h-àireamhan seo a' nochdadh ùidh sam bith a chaidh a chomharrachadh às dèidh don iarrras a dhol a-steach, agus gu bheil Comhairle na Gàidhealtachd air barrachd fiosrachaidh mu ùidh iarraidh bhon choimhearsnachd ionadail.

Mar a dh'ainmich Comhairle na Gàidhealtachd, ma thèid aontachadh ri solar FtMG, aig ìre Bun-sgoile, a stèidheachadh, a rèir an Stiùiridh Reachdail air Foghlam Gàidhlig, bu chòir gun tèid sgìre-sgoile FtMG, aig ìre Bun-sgoile, ainmeachadh agus co-chomhairle a chumail mu dheidhinn.

consideration and planning for providing GME Early Learning and Childcare (ELC) and Secondary provision at a future point. Bòrd na Gàidhlig notes that the Local Authority has a Gaelic Language Plan in place with the current edition detailing commitments to support and promote Gaelic Medium Education.

Prior to the parental request for GMPE, Bòrd na Gàidhlig was aware of the interest in Gaelic and Gaelic Education (GME & GLE) within Sutherland area. To support the promotion of Gaelic in the area, we provided financial support through Taic Freumhan Coimhearsnachd, to the 'Gaelic in East Sutherland' project.

Bòrd na Gàidhlig look forward to working with the Highland Council in further developing Gaelic Education, building upon the work already being led by both community and local authority, and we're excited about the positive impact this will have for the future of Gaelic learning in the Sutherland area.

Tha am Bòrd a' moladh gun dèan an t-Ùghdarras Ionadail ath-sgrùdadh air solarachadh FtMG, aig ìre Bun-sgoile, ann an co-theacsa seirbhis Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig 3-18 a sholarachadh aig a' cheann-thall. Mar sin, ghabhadh seo a-steach a bhith a' beachdachadh air agus a' planadh airson solar Tràth-ionnsachaidh is Cùraim-chloinne agus Àrd-sgoile a thabhann san àm ri teachd.

Tha Bòrd na Gàidhlig mothachail gu bheil Plana Gàidhlig aig an Ùghdarras Ionadail agus gu bheil an t-eagran làithreach ag ainmeachadh gheallaidhean gus taic agus bhrosnachadh a thoirt do dh'Fhoghlam tro Mheadhan na Gàidhlig.

Ron iarrtas airson FtMG aig ìre Bun-sgoile, bha Bòrd na Gàidhlig mothachail air an ùidh sa Ghàidhlig agus ann am Foghlam Gàidhlig (FtMG & FLi) taobh a-staigh Cataibh. Gus taic a thoirt seachad, chaidh taic ionmhais a thabhann do phròiseact 'Gàidhlig ann an Cataibh an Ear' tron sgeama Taic Freumhan Coimhearsnachd.

Tha Bòrd na Gàidhlig a' coimhead air adhart ri bhith ag obair còmhla ri Comhairle na Gàidhealtachd ann a bhith a' leasachadh Foghlam Gàidhlig, a' togail air an obair a tha air an stiùireadh leis a' choimhearsnachd agus leis an ùghdarras ionadail mu thràth, agus tha sinn air bhioran mun bhuaidh air leth a bhios aige seo air ionnsachadh na Gàidhlig ann Cataibh san àm ri teachd.

